

12 Μαΐου 2014

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Εορτάζει στις 12 Μαΐου εκάστου έτους.

Φανείς Έπιφάνιος έν Κύπρω μέγας,
Κλέος παρ' αύτῃ καὶ θανών ἔχει μέγα.

Τῇ δυσκαιδεκάτῃ Ἐπιφάνιον μόρος εἶλε.

Βιογραφία

Ο Ἅγιος Επιφάνιος γεννήθηκε ἀπὸ πάμπτωχῃ οἰκογένειᾳ Ἰουδαίων ἀγροτῶν, στὸ χωριὸ Βησανδούκη (ἢ Βησανδούκ), κοντὰ στὴν Ελευθερούπολη τῆς Παλαιστίνης τὸ 310 μ.Χ. (Κυπριακὴ λαϊκὴ παράδοση ἀναφέρει, πὼς ὁ Ἅγιος Επιφάνιος γεννήθηκε στὸν Καλοπαναγιώτῃ τῆς Κύπρου, ἓνα χωριὸ τῆς Μαραθάσας καὶ μεγάλωσε στὴ Βησανδούκη). Οἱ γονεῖς του εἶχαν ἀκόμη ἓνα παιδί, τὴν Καλλίτροπο.

Μετά τὸ θάνατο τῶν γονέων του καὶ σὲ ἡλικία δέκα ἐτῶν, ὁ Επιφάνιος προσελκύεται στὸ χριστιανισμό ἀπὸ δύο περίφημους γιὰ τὶς γνώσεις καὶ τὸν ἀσκητισμὸ μοναχοὺς, τὸ Λουκιανὸ καὶ τὸν Ἰλαρίωνα. Ἐπτά μέρες ὕστερα ἀπὸ τὸ βάπτισμα του, ὁ Επιφάνιος τακτοποίησε τὴν ἀδελφή του σ' ἓνα γυναικεῖο μοναστήρι κι ἐφυγε γιὰ τὴν ἔρημο τῆς Παλαιστίνης. Εκεί ζεῖ κοντὰ σὺς ἐπιφανέστερους ἀσκητὲς, ἀσκούμενος στὴν ἐγκράτεια, τὴν ἀσκήση καὶ στὴ μελέτῃ τῶν Θείων Γραφῶν, γενόμενος ὑπόδειγμα γιὰ τοὺς συνασκητὲς του. Ἡ φήμη του καὶ οἱ ἀρετὲς του δὲν ἀργήσαν νὰ διαδοθοῦν καὶ ἀναδείχθηκε ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου τὸ 367 μ.Χ., στὴν ὁποία κατέφυγε με θαυματουργικὸ τρόπο, ὅταν τὸ πλοῖο του, πὺ ἐπέπλεε πρὸς τὴν Παλαιστίνῃ, λόγῳ τρικυμίας, ἐφθάσε στὴν Κύπρῳ. (Ἡ Κωνσταντία ὀνομαζόταν ἀρχικὰ Σαλαμίνα. Ἡ πόλη κτίστηκε ἀπὸ τὸν ἥρωα τοῦ Τρωικοῦ πολέμου Τεύκρο, τὸν γιο τοῦ Τελαμώνα, πρὸς τιμὴ τῆς πατρίδας τοῦ Σαλαμίνας καὶ καταστράφηκε τὸν 4ο αἰῶνα μ.Χ. ἀπὸ σεισμό. Ἡ πόλη ξανακτίστηκε ἀπὸ τὸν γιο τοῦ Μέγα Κωνσταντίνου, τὸν Κωνστάντιο κι ὀνομάστηκε Κωνσταντία. Ἐγίνε ἐδρὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, ὅταν ἡ Κύπρος εἶχε 14 ἐπισκόπους κι ἐμείνε τέτοια μέχρι τὸ 1191 μ.Χ., πὺ ἡ Κύπρος κατακτῆθηκε ἀπ' τοὺς Φράγκους. Σήμερα ἐδρὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἶναι ἡ Λευκωσία).

Ἀπὸ τὴ θέση αὐτῇ, ὁ Ἅγιος ἀρχισε τὸν ευαγγελισμό τοῦ ποιμνίου τοῦ καὶ ἀγωνίστηκε με θερμότατο ζήλο γιὰ τὴν διατήρηση καὶ ἐνίσχυση τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων, καταπολεμώντας ὅλες τὶς αἰρετικές δοξασίες καὶ πλάνες τῆς ἐποχῆς τοῦ καὶ ἰδιαίτερα ἐκείνες τοῦ Ὠριγένη. Κάνοντας συνεχὴ χρῆση τῶν λόγων τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ γράφοντας πλῆθος ἀντιαιρετικά συγγράμματα, ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ κρατήσῃ τοὺς πιστοὺς στὴν ἀνόθευτῃ χριστιανικῇ πίστῃ.

Τὸ 381 μ.Χ., μαζί με τέσσερις ἄλλους Κυπρίους ἐπισκόπους, ὁ Επιφάνιος ἔλαβε μέρος καὶ στὴ Δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδο.

Ὁ Επιφάνιος πέθανε ἐν πλῳ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη, πὺ εἶχε πάει γιὰ

εκκλησιαστικές υποθέσεις προς την Κωνσταντία, στις 12 Μαΐου του 403 μ.Χ., μετά από αρχιεροσύνη 36 χρόνων. Το τίμιο λείψανό του μετακόμισε στην Κωνσταντινούπολη ο αυτοκράτορας Λέων ΣΤ΄ ο Σοφός. Η Σύναξή του ετελείτο στον αγιότατο οίκο του, που ήταν στο ναό του Αγίου Φιλήμονος.

Ο Επιφάνιος Κωνσταντίας έκτισε την μεγάλη βασιλική (δεν την ολοκλήρωσε μέχρι τον θάνατό του), της οποίας τα ερείπια διασώζονται μέχρι τις ημέρες μας. Ο μεγάλος αυτός Αρχιεπίσκοπος, πολύ σημαντικός διδάσκαλος και πατέρας της Εκκλησίας, υπήρξε και αξιόλογος συγγραφέας. Τα έργα του «Πανάριον» (περιέχει επιχειρήματα για την ανασκευή των αιρέσεων που υπήρχαν τότε), «Αγκυρωτός» (σε 120 παραγράφους περιλαμβάνει μια επιτομή της σύγχρονης προς τον άγιο Επιφάνιο Θεολογίας), «Περί μέτρων και σταθμών», «Περί των δώδεκα λίθων των όντων εν τοις στολισμοίς του Ααρών», αποτελούν πολύτιμα πετράδια στο μέγα ψηφιδωτό της Πατερικής Γραμματείας.

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε ενδεικτικά μερικά θαύματα που έκανε ο Άγιος Επιφάνιος: θεράπευσε την κόρη του βασιλιά της Περσίας από το δαιμόνιο που την βασάνιζε, ανάστησε το νεκρό παιδί ενός άρχοντα της Περσίας, θανάτωσε ένα λέοντα που έβγαινε από το δάσος κι έτρωγε τους ανθρώπους που περνούσαν από εκεί κοντά, εξεδίωξε το δαιμόνιο από κάποιο Κάλλιστο που ήταν γιος του πρώτου Έπαρχου της Ρώμης και τέλος θεράπευσε τον Μέγα Θεοδόσιο, τον αυτοκράτορα, από παράλυση των κάτω άκρων.

Ἀπολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ήχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τοὺς διττοὺς ὑποφήτας τῆς ἀναρχοῦ θεότητος, τῶν θεοτυπῶτων δογμάτων, τοὺς πανσόφους ἐκφάντορας, σὺν τῷ Ἐπιφανίῳ τῷ κλεινῷ, ὑμνήσωμεν τὸν θεῖον Γερμανῶν ὡς λαμπροὶ γὰρ τῶν ἀρρήτων μυσταγωγοί, πυρσεύουσι τοὺς κράζοντας δόξα τῷ στεφανώσαντι ὑμᾶς, δόξα τῷ μεγαλύναντι, δόξα τῷ βεβαιοῦντι δι' ὑμῶν, πίστιν τὴν Ὁρθόδοξον.

Ἅτερον Ἀπολυτίκιον

Ήχος α΄. Του λίθου σφραγισθέντος.

Της Φοινίκης ο κλάδος και Κυπρίων το στήριγμα και Κωνσταντίας ανεδείχθης, Επιφάνιε, Πρόεδρος· δι' ο Ασσυρίων βασιλεύς πίπτει ποδῶν σου

προσκυλινδούμενος· το πνεύμα διωκόμενον ἐξ αὐτοῦ δια τῆς σῆς δεήσεως· δόξα
τῷ σε θαυμαστώσαντι, δόξα τῷ δωρησαμένῳ σε ἡμῖν, πρέσβυν ἀκοίμητον.

Κοντάκιον

Ἦχος δ΄ . Ὁ ὑψωθείς.

Ἱεραρχῶν τὴν θαυμαστὴν ξυνωρίδα, ἀνευφημήσωμεν πιστοὶ κατὰ χρέος, σὺν
Γερμανῶ τὸν θεῖον Ἐπιφάνιον, οὗτοι γὰρ κατέφλεξαν, τῶν ἀθέων τὰς γλώσσας,
δόγματα σοφώτατα, διαθέμενοι πᾶσι, τοῖς ὀρθοδόξως μέλπουσιν αἰεὶ, τῆς
εὐσεβείας τὸ μέγα μυστήριον.

Μεγαλυνάριον

Φύλαττε καὶ σκέπε ταις σαις εὐχαίς, Ἐπιφάνιε θεῖε, ἐκ κινδύνων καὶ χαλεπῶν
νόσων τοὺς τιμώντας, τὴν ἐνδοξὸν σου μνήμην καὶ λύτρωσαι τοὺς Ἰδοὺ φρικτῶν
κολάσεων.

Οπτικοακουστικό Υλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας
και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας και
Αρχιεπίσκοπος Κύπρου

Πηγή: saint.gr